

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

Dedicated in memory of Tom Weisz, z'l, Moshe Meir ben Avraham haKohen v'Rivka Rachel by his wife, Shelli and family. His dedication to Torah learning remains our inspiration

שם השיעור: Yetziat Mitzrayim In Isaiah: A New Redemption

שם המרצה (כתובת דוא"ל) - Dr. Yael Ziegler: yaelziegler@gmail.com

1) Exile in Egypt and Exile in Babylon:

<u>Attributes of Exile:</u>	<u>Shemot</u> (Exile in Egypt)	<u>Lamentations</u> (Exile in Babylon)
Torment (עונוי) and Servitude (עבודה)	(יב) וְכַאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרָץ וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: (יג) וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרָה: (Shemot 1:12-13)	גְּלַתָּה יְהוּדָה מֵעֲנִי וּמִרַב עֲבֹדָה הִיא יֹשְׁבֵהּ בְּגוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחַ כָּל-רֹדְפֶיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמִּצְרַיִם: (Eikha 1:3)
Bitterness	(יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת-חַיֵּיהֶם בְּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבַלְבָּנִים וּבְכָל-עֲבֹדָה בַשָּׂדֶה אֶת כָּל-עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר-עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרָה: (Shemot 1:14)	דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד כָּל-שְׁעָרֶיהָ שׁוּמְמִין כַּהֲנִיָּה נֶאֱנָחִים בְּתוֹלְתֶיהָ נוֹגֹת וְהִיא מֵרָלָה: (Eikha 1:4)
Corvey tax (on)	(יא) וַיִּשִׂמוּ עָלָיו שְׁרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְּנוּ עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעֹה אֶת-פְּתָתָם וְאֶת-רַעְמֶסֶס: (Shemot 1:11)	אֵיכָה יֹשְׁבֵהּ בְּדוֹד הָעִיר רַבַּתִּי לְעַם הַיְתֵהּ כְּאֶלְמִנָּה רַבַּתִּי בְּגוֹיִם שְׁרָתִי בְּמַדִּינֹת הַיְתֵהּ לְמַס: (Eikha 1:1)
The Nation's Groans	(כג) וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּאֲנָחוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן-הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל-הָאֱלֹהִים מִן-הָעֲבֹדָה: (Shemot 2:23)	כַּהֲנִיָּה נֶאֱנָחִים (א, ד) גַּם-הִיא נֶאֱנָחָה (א, ח') כָּל-עַמָּה נֶאֱנָחִים (א, י"א) שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה אָנֹכִי (א, כ"א) כִּי-רַבּוֹת אֲנַחְתִּי וְלִבִּי דָּוָי (א, כ"ב)

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

<p>God will see their pain (ראה עוני)</p>	<p>(ז) וַיֹּאמֶר ה' רְאֵה רְאִיתִי אֶת־עֲנֵי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקוֹתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נַגְשָׁיו כִּי יַדְעֵתִי אֶת־מִכְאָבָיו: (Shemot 3:7)</p>	<p>וַתִּרְדּוּ פְּלָאִים אֵין מִנְחָם לָהּ רְאֵה ה' אֶת־עֲנֵי כִּי הִגְדִּיל אֲנִיב: (Eikha 1:9)</p>

2) R' Yosef Kara Isaiah 42:10

שירו ליי"י שיר חדש – על גאולת בבל, כשם ששרתם לו לשעבר על גאולת מצרים. ולא ישראל בלבד אלא תהלתו מקצה הארץ יורדי הים ומלואו איים ויושביהם – יושבי איי הים.

3) Rashi Isaiah 43:18

אל תזכרו ראשונות – הנסים הללו שאני מזכיר לכם שעשיתי במצרים, אל תזכרו אותם מעתה, כי בגאולה זו תעסוקו להודות ולהלל.

4) R' Yosef Kara Isaiah 43:19

הנני עושה חדשה עתה תצמח הלא תדעוה אף אשים במדבר דרך בישימון נהרות – לשעבר נתתי בים דרך ועשיתי מים יבשה, הנני עושה חדשה שאעשה מיבשה נהר. הדא הוא דכתיב: אף אשים במדבר דרך כשם שנתתי במדבר דרך, נהרות בישימון – להשקות עמי בחירי (ישעיהו מ"ג, כ') בשובי שבות עמי (הושע ו', י"א) מבבל.

5) R' Eliezer Me'Belganzi Isaiah 43:19

כי הנני עושה חדשה – כראשונה גדולה הימינה שהראשונה לא היתה אלא בים סוף, והחדשה והחריב יי"י את לשון ים מצרים וגם על הנהר הניף ידו בעים רוחו והכה לשבעה נחלים הים לגלות מצרים. והנהר לשבעה נחלים לשבעה גליות שיבאו עליו אשור פתרוס וכוש עילם שנער חמת ואיי הים. והראשונה היתה בפחד שרכב וסוס חיל ועיזוז מצרים רודפים אחריהם. והחדשה כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו. ולכך קוראה חדשה עתה תצמח – שיש באחרונה שאין בראשונה.

6) Radak Isaiah 52:12

כי הולך לפניכם – לפיכך תצאו בנחת כי לא תיראו מאדם אבל ממצרים יצאו בחפזון לפי שהמצריים היו ממהרים אותם לצאת מפני מכותם אבל משיצאו מן העיר הלכו בנחת ביד רמה.

7) Rav Kook, Maamar HaReaya, "Pesach Mitzrayim and Pesach Ledorot"

האופי של פסח מצרים הלא היה בחפזון, חפזון השכינה, חפזון דישראל וחזפון דמצרים, הכל נעשה במהירות בשטף... והפלא הזה נעשה כדי להבדיל את העם הזה מכל המהומה החשיכה של כל עמי האליל אשר מלאו את הארץ, מכל עברי הישוב אז. לעומת זה, הננו מתכוננים לגאולת העתיד, לגאולה אשר על דגלה חקוק אומר סלה: "כי לא בחפזון תצאו." בצעדים איטיים

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

היינו הולכים אל מערכת הגאולה, ומטרתה איננה כעת אותה הבריחה מכל העולם כולו, כי במשך הזמן הספקנו להאיר הרבה אופקים שהיו מלאי מחשך, הספיקה השפעתנו לזכך העולם בהרבה מדריגות, ורשמי אור נשמתנו אשר הובלטה בקדושת תורתנו ובאופי חיינו, אשר החזקנו אותו בכל מסירות נפש משך דורות רבים, נהיו ככוכבי אורה לעמים רבים.

8) **Ibn Ezra Isaiah 52:12**

מאספכם – בעבור שהם מפוזרים בגלות, ולפי דעתי כי השם יסוב אותם, כי הכבוד הולך לפניהם ואחריהם, כמו מאסף לכל המחנות (במדבר י':כ"ה).